

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

121

Vragen van het lid **Kostić** (PvdD) aan de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur over *het onderzoek waaruit blijkt dat TUI bakken met geld verdient aan het lijden van dolfijnen en orka's* (ingezonden 7 augustus 2025).

Antwoord van Staatssecretaris **Rummenie** (Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur) (ontvangen 24 september 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 2980.

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het rapport «Stories of Suffering: What TUI Group isn't telling you» van World Animal Protection?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u ermee bekend dat TUI ook in Nederland op grote schaal tickets verkoopt voor activiteiten met dolfijnen en orka's die in gevangenschap worden gehouden?

Antwoord 2

Ik ben er inderdaad mee bekend dat TUI deze tickets verkoopt.

Vraag 3

Heeft u gezien dat TUI onder meer tickets aanbiedt voor peddelen met in gevangenschap levende dolfijnen in Dubai, zwemmen met dolfijnen in Mexico en de Dominicaanse Republiek en shows met orka's op Tenerife?^{2, 3, 4}

Antwoord 3

Ja, ik heb dat gezien.

¹ World animal protection, augustus 2025, «Stories of suffering: What TUI Group isn't telling you», (https://prdproduction.ams3.digitaloceanspaces.com/zenith/1318/2025_08/OBX348j2m6YJ8nn8UNacUtjkmKvD5N9Z2VvGLY7b.pdf)

² Tuimusement, «Dolfijnen peddelen in Atlantis the Palm», (https://www.tuimusement.com/nl/verenigde-arabische-emiraten/dubai/dolphin-paddle-in-atlantis-the-palm/e_92dqwq-d_168-c_182/)

Vraag 4

Heeft u kennisgenomen van de lange lijst aan dierenwelzijnsmisstanden in de parken, zoals hoogzwangere dieren die moeten optreden, dolfijnenkalfjes die worden gescheiden van hun moeder, oog- en huidbeschadigingen en verwondingen?

Antwoord 4

Ja, ik heb hier kennis van genomen.

Vraag 5

Deelt u het inzicht dat veel van deze dolfijnen en orka's onnatuurlijk gedrag moeten vertonen en daardoor lijden en stress ervaren, zoals ook wordt ondersteund door het recente advies van de Raad voor Dierenaangelegenheden (Kamerstuk 2025D23962) waarin wordt gesteld dat het erg lastig is om dolfijnen in gevangenschap te bieden wat ze nodig hebben?

Antwoord 5

Ik kan niet oordelen over shows die in het buitenland plaatsvinden.

Vraag 6

Kunt u bevestigen dat veel van de activiteiten die TUI aanbiedt met orka's en dolfijnen in Nederland verboden zijn, omdat we het niet in het belang van dierenwelzijn vinden?

Antwoord 6

Het welzijn van dieren tijdens activiteiten in een dierentuin wordt in Nederland geborgd door de aan de dierentuinvergunning verbonden voorwaarden. Voor wat de optredens in het buitenland betreft, verwijs ik naar het antwoord op vraag 5.

Vraag 7

Deelt u de mening dat het vanuit dierenwelzijnsoogpunt onacceptabel is dat orka's en dolfijnen in gevangenschap worden gehouden en shows moeten doen, puur voor het vermaak van mensen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Ja, het houden van shows puur voor entertainment is verboden in Nederland. Dierpresentaties worden getoetst op educatieve waarde en dieren moeten natuurlijk gedrag vertonen.

Vraag 8

Heeft u gezien dat TUI dergelijke uitjes actief promoot, met lokkende zinnen zoals «Laat je verrassen door de aanstekelijke energie van een ontmoeting met een orka», «Een keer in je leven wil je toch met dolfijnen hebben gezwommen» en «Van 's werelds grootste pinguinarium tot verbluffende orka- en dolfijnenshows, je dag vliegt gewoon voorbij»? Wat vindt u hiervan?^{5, 6}

Antwoord 8

Ja ik heb dit gezien.

³ Tuimusement, «Zwemmen met dolfijnen avontuur bij Dolphin Discovery Isla Mujeres ticket», (https://www.tuimusement.com/nl/mexico/riviera-maya-playa-del-carmen/zwemmen-met-dolfijnen-avontuur-bij-dolphin-discovery-isla-mujeres-ticket-10/e_xq7d2n-d_6460-c_112/)

⁴ Tuimusement, «Punta Cana Zwemmen met Dolfijnen», (https://www.tuimusement.com/nl/dominicaanse-republiek/punta-cana/punta-cana-zwemmen-met-dolfijnen-2/e_eq199-d_3377-c_50/)

⁵ Tuimusement, «SeaWorld® Orlando dagticket», (https://www.tuimusement.com/nl/verenigde-staten-van-amerika/orlando/seaworld-r-orlando-dagticket/e_2no4o-d_111-c_184/)

⁶ Tuimusement, «Exclusieve Loro Parque of Puerto de la Cruz retour transfer», (https://www.tuimusement.com/nl/spanje/tenerife/exclusieve-loro-parque-of-puerto-de-la-cruz-retour-transfer-5/e_92p5rq-d_302-c_161/)

Vraag 9

Deelt u de mening van oud-Minister Adema die stelde er «onvoldoende vertrouwen» in te hebben dat publieksinteracties tussen bezoekers en wilde dieren mogelijk zijn zonder een onnatuurlijk beeld van de dieren neer te zetten? Zo nee, waarom niet en op welk onderzoek baseert u dat?⁷

Antwoord 9

Ja, ik deel die mening, maar dit betekent niet dat iedere publieksinteractie het welzijn van een dier schaadt.

Vraag 10

Bent u bereid om TUI op te roepen te stoppen met de verkoop van tickets voor uitjes die gepaard gaan met dierenleed? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10

Ik vind het de verantwoordelijkheid van TUI en de consument om zich bij de ver- en aankoop van tickets te vergewissen van ethische en dierenwelzijns-vraagstukken die er mogelijk spelen.

Vraag 11

Bent u bereid om maatregelen te nemen zodat er een einde komt aan de Nederlandse verkoop van tickets voor dieronvriendelijke activiteiten, zoals zwemmen met dolfijnen en shows met orka's? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 11

De Wet dieren en andere wetten voorzien niet in een bevoegdheid om het sluiten van overeenkomsten in Nederland met betrekking tot het deelnemen aan activiteiten met dieren in het buitenland land te verbieden. Een dergelijk verbod is een belemmering van de vrijheid van handel (inclusief contractsvrijheid), en daarom niet haalbaar. Het zal ook niet effectief zijn, gezien burgers de tickets ook in het buitenland kunnen aanschaffen.

Vraag 12

Kunt u bevestigen dat niet alleen in het buitenland, maar ook in het Dolfinarium nog shows met dolfijnen plaatsvinden die ingaan tegen het natuurlijk gedrag en het welzijn van de dieren?

Antwoord 12

In Nederland zijn voorschriften aan de vergunning verbonden waardoor er geen dierpresentaties mogen worden uitgevoerd die tegen het natuurlijk gedrag van de dolfijnen ingaan en/of het welzijn schaden.

Vraag 13

Kunt u aangeven hoe vaak, sinds de rechterlijke uitspraak van mei over het mogelijk overtreeden van de wet door het Dolfinarium, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en/of de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) controles hebben uitgevoerd in het park? Kunt u aangeven wat de bevindingen waren van deze controles?

Antwoord 13

Er hebben sinds de gerechtelijke uitspraak op de voorlopige voorziening geen controles plaatsgevonden bij het Dolfinarium.

Vraag 14

Kunt u toezeggen dat door het ministerie wordt gewerkt aan aanvullende, juridisch houdbare onderbouwing, zodat alsnog kan worden ingegrepen bij de twintig showonderdelen waarmee het Dolfinarium de wet overtreedt? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 14

De voorschriften die aan de vergunning verbonden zijn bieden voldoende mogelijkheden om handhavend op te treden in geval van overtreding.

⁷ Aangansel handelingen II, vergaderjaar 2023–2024, nr. 2110

Vraag 15

Kunt u bevestigen dat u werkt aan een verbod op publieksinteracties in dierentuinen en het onderzoek hiervoor in het voorjaar van 2026 opgeleverd zal worden? Kunt u een tijdslijn geven met daarin de verwachte inwerkingtredingsdatum van het verbod?

Antwoord 15

Ja, ik kan bevestigen dat ik ga werken aan een onderzoek aan publiekinteracties. Als dit onderzoek afgerond is, naar verwachting in 2026, wordt er bepaald of er een verbod nodig is of niet. Publieksinteracties worden al getoetst bij het verlenen van een vergunning.

Vraag 16

Kunt u deze vragen één voor één en binnen de daarvoor gestelde termijn beantwoorden?

Antwoord 16

Ja.